

Tórshavn, tann 30. september 2020
J.Nr.: LUM-10- 20/00079-23
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um vantandi innlit og grundgeving í sambandi við mál um lønarbrøkin hjá manningini umborð á Teistanum

Við skrivi, dagfest 2. juli 2020, hevur Kringvarp Føroya sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Við hesum vil eg kæra Strandfaraskip Landsins fyri ikki at veita innlit innan ásetta tíð og uttan at grundgeva fyri, hví innlitið ikki er latið.

Eg vil heita á umboðskvinnuna um at viðgerða málið sum eitt skundmál, tí málið er aktuelt og upplýsingarnar eru umráðandi hjá okkum at fáa til vega sum skjótast.”

Málgongd

Tann 12. juni 2020 sendi Kringvarpið soljóðandi innlitsumbøn til Strandfaraskip landsins:

“Biðið verður um innlit í skjøl um lønarbrøkin hjá manningini á Teistanum. So sum fundarfrásagnir, samskifti etc.

Eisini verður biðið um innlit í, hvussu stórir meirkostnaður hevur staðist av, at manningin umborð hevur arbeitt lægri lønarbrøk, enn sáttmálin ásetur og yvir hvussu nógv ár hendan skipanin hevur verið í gildi.

Eisini verður biðið um innlit í, um mistakið við brøkinum hjá manningini umborð á Teistanum hevur verið galdandi fyri onnur skip.

Kunnu tit vátta fyri móttøku?”

Sama dag váttaði Strandfaraskip landsins móttøku av innlitsumbønini.

Tann 26. juni 2020 sendi Strandfaraskip landsins Kringvarpinum hesa kunning:

“Viðgerðin av hesum máli er framvegis í gongd, og svar væntast at fyriliggja miðskeiðis í næstu viku”

Tann 30. juni 2020 sendi Kringvarpið soljóðandi skriv til Strandfaraskip landsins:

“Tú segði í telefonini í gjár, at tað er ein fundur í dag og eg skuldi frætta meir um innlitsumbønina. Nær er tann fundurin? Og kann eg vænta at fáa innlitið í dag?”

Strandfaraskip landsins svaraði sama dag:

”Fundur verður seinni í dag, so tú fært svar í fyrsta lagi í morgin.”

Kringvarpið sendi sama dag soljóðandi skriv til Strandfaraskip landins:

“Eg skal gera vart við, at tit hava skyldu at lata innlit innan 10 yrkadagar. Eg havi ikki fingið eina greiða frágreiðing um, hví tað tekur longri tíð at avgreiða. Freistin hjá Strandferðsluni fór fríggjadagin í síðstu viku, so um eg ikki havi fingið innlitið í morgin á middegi, verði eg noydd til at kæra Strandferðsluna til Umboðsmannin.”

Tann 1. juli 2020 skrivað Kringvarpið soleiðis til stjóran fyri Strandfaraskip landsins :

“Eg kenni meg noyddan at skriva beinleiðis til tín, nú tað dregur óneyðuga nógv út við at fáa avgreitt eina innlitsumbøn.

Kringvarpið bað um innlit 12. juni. Tað var eftir søguna "Óskil á lønaravgreiðslu" dagin fyri, har tú eisini varð spurdur um málið. Sí leinkju til søgu/innslag her:

<http://kvf.fo/netvarp/sv/2020/06/11/20200611oskilalonaravgreiðslu>

Vit hava í fleiri umførum fingið lovað tilfarið, men higartil er einki útflyggjað (sí teldupostsamskiftið niðanfyrir).

Tað er okkara skylda sum fjølmiðil at fylgja málum, ið koma á breddan, og aktualiteturin í hesum málinum talar eisini greitt fyri tí.

Eg fari staðiliga at heita á teg um at bera so í bandi, at tilfarið verður útflyggjað beinanvegin, so vit fáa gjørt okkara arbeiði sum fjølmiðil.

Um tú ikki nú beinanvegin kanst veita okkum fulla vissu fyri, at vit fáa tilfarið í seinasta lagi kl.10 fyrrapartin í morgin, so verður málið kært til Umboðsmannin.

Eg vóni tó sjálvandi, at innlitsumbønin verður avgreidd nú. Og eg vil í sama viðfangi skunda mær at nevna, at tú sjálvandi fært høvi at gera viðmerkingar til ta søgu, ið síðani verður søgd. Vinkulin mugu vit tó venda aftur til, tá vit hava lisið tilfarið ígjøgnum.”

Tann 2. juli 2020 sendi Strandaraskip landsins soljóðandi skriv um játtan av innliti:

“SSL hevur seinastu árin arbeitt við fleiri verkætlanum, sum hava havt til endamáls at geva eina betri neyvstýring á teimum ymisku rakstrarumráðunum.

Implementeringin av Vaktplan er eitt av hesum átøkum. Ein títik umlegging er rættiliga víðfevndandi og krevjandi, og hevur SSL tí tikið eitt skip fyri og annað eftir, fyri síðani at taka Teistan til síðst. Allar hinar leiðirnar koyra við røttum brøki, bæði áðrenn og aftaná íverksetan av Vaktplan.

Málið snýr seg í høvudsheitum um tær avbjóðingar, sum standast av at absorbera krøv (túratál), lógir (MLC og kollektivir sáttmálar) yvir á einans eitt skip, sum skal røkja triggjar destínatióinir, og sum grunnleggjandi ikki er egnað, til so harðan rakstur (manglandi hvílrúm/sovikømur og larmur, 18 tímar 365 dagar um árið).

Ein hovuðsavbjóðing hefur verið og er, at manningin eftir MLC bert hefur loyvi at arbeiða 13 tímar um døgnið. Hetta pettar raksturinn sundur, tá siglast skal 18 tímar. Manning kemur og fer og er ofta bundin at arbeiðsplássinum, hóast ein hefur frí. Tí er rokniarksleiðsla ikki nokk. SSL kann saktans fyriskipa ein “reinan” rakstur sum á pappírinum er rættur. Stóri spurningurin er: er tað rætta altíð tað besta? Tað rætta hevði verið at farið niður á tvær manningar og siglt 13 tímar um døgnið. Umframt at hetta ikki ber til politiskt so hevði ein loysn við 1:1 manning og 18 tímar allarhelst gjørt, at menn ikki stóðast og hovuð sagt upp, og so var eingin Sandoyarsigling yvirhøvur.

SSL vónar at ein loysn verður funnin saman við manningarfeløgnum í leypi av vikuskiftinum. Viðheft eru skjøl í smb. við innlitisumbøn. Starvsfólkaheiðarin er í summarfrí, og møguliga kemur meira tilfar, tá ið hon kemur aftur úr feriu.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 2. juli 2020, varð klagan send Strandfaraskip landsins til ummælis við einari freist áljóðandi eina viku. Samstundis varð Strandfaraskip landsins biðið um at lata umboðsmanninum øll skjøl í málinum til láns.

Sama dag móttók umboðsmaðurin hesa kunning frá Kringvarpinum:

“Takk fyri. Eftir at tit hava sent skrivið, bleiv eg ringd upp av A, stjóra á Strandferðsluni. Hann lovaði at senda innlitið seinast klokkan 16.00 í dag.”

Sama dag sendi Strandaraskip landsins umboðsmanninum avrit av skrivi dagfest 2. juli 2020, har stovnurin játtaði Kringvarpinum innlit.

13. juli 2020 spurdi umboðsmaðurin Kringvarpið um klagan stóð við ella skuldi metast sum burturfallin, nú innlit var játtað. Tann 23. juli 2020 svaraði Kringvarpið:

“Innlitið er komið, men tað var neyðugt við eini áheitan frá umboðsmanninum fyri at fáa tað. Tí heiti eg á umboðsmanninum at minna Strandferðsluna á at svara innlitumbønnum innan tíðarfreistina í framtíðini.”

Tann 6. august 2020 sendi umboðsmaðurin soljóðandi skriv til Strandfaraskip landsins:

“Tann 2. juli sendi Løgtingsins umboðsmaður soljóðandi teldupost til Strandfaraskip Landsins. Sí eisini viðfestu skjøluni.

Umboðsmaðurin hefur fingið eina klagu frá Kringvarpi Føroya um, at Strandfaraskip Landsins ikki hefur veitt innlit innan ásettu tíð og uttan at grundgeva fyri, hví innlitið ikki er latið í skjøl um lønarbrøkin hjá manningini á Teistanum. Avrit av klaguni er hjálagt.

Umboðsmaðurin hefur gjørt av at kanna hetta málið nærri. Strandfaraskip Landsins verður í hesum sambandi biðið um at greiða umboðsmanninum nærri frá hesum máli.

Biðið verður um, at frágreiðingin verður umboðsmanninum í hendi innan 1 viku.”

Tann 2. juli hevur Strandfaraskip Landsins upplýst fyri umboðsmanninum, at innlitið varð latið Kringvarpi Føroya.

Umboðsmaðurin hevur í hesum høpi spurt klagara, um klagari ynskir at klagan skal verða viðgjørd hóast innlit er veitt.

Klagari hevur játtað fyri hesum.

Biðið verður tískil um, at tykkara frágreiðing skal verða umboðsmanninum í hendi innan 1 viku.”

Tann 27. august 2020 sendi Strandfaraskip landsins umboðsmanninum hesa frágreiðing:

“Hetta mál snýr seg í høvuðsheitum um, um setanarbrøkurin hjá pørtum av manningini umborð á Teistanum er í samsvar við tað manningin veruliga arbeiðir.

Í sambandi við innkoyring av nýggjari tíðarsráseting á SSL (Vaktplan) gerst fíggardeildin á SSL varð við, at ov nógvir tímar eru skrásettir hjá Teistamanningini í mun til setanarbrøkin.

Eg kunni beinanvegin Fíggaráráðið um hetta og at vit fara at kanna málið nærri. Okkara starvsfelagar umborð á Teistanum vera sjálvandi eisini kunnaðir. Hetta hendir í sep/oktober í fjørð. Sum náttúrligt er, so byrjar eitt samskipti millum umsitingina á SSL og manningina um hvat er upp og niður í hesum máli. Avvarðandi manningarfeløg eru eisini við.

Tað stutta av tí langa er, at starvsfólkaleiðarin tann 10. juni 2020 umborð á Teistanum, handar manningini eitt kunningar/hoyringsskriv (viðheft). Í skrivinum stendur hvørjar ætlanir leiðslan á SSL hevur við bemanningini av skipinum frameftir. Líttla løtu seinni ringir Kringvarpið til undirritaða og er tað týðiligt fyri mær, at teir hava fingið kunningarskrivið í hendi. Í telefonini vátta eg, at vit hava eitt kollektivt starvsfólkamál undir viðgerð og at málið snýr seg um setanarbrøkin í mun til teir tímar í veruliga vera arbeiðdir. KvF ynskir fleiri viðmerkingar. Eg svari aftur, at so skjótt sum hoyringstíðarskeiðið er liðugt kunna teir fáa alt teir biða um, men at eg í einum hoyringstíðarskeiði ikki meti, at tað gagnar málinum at fáa almenna umrøðu og at eg ynski at virða hoyringstíðarskeiðið og harvið geva manningini frið at hugsavna seg um málið. Hóttandi svarið (í hvussu so er sum eg uppfataði tað) frá tíðindakvinnuni, var at um eg ikki kom við nøkrum so fór tað at vera teirra útgáva av málinum sum fór at vera miðla. Mítt svar var nakað í rætning av, at miðlingin frá KvF er ikki nakað eg eri harri yvir.

So stóri spurningurin er væl, um hvussu rættindi og skyldur eiga at vera fordeild í einum málið sum hetta. Skula øll starvsfólkamál leggjast á blik fyri almenninginum meðan málsviðgerð fer fram? og harvið er óliðugt og koyrir innanhýsis? ella hevur SSL sum almennur stovnur rætt til at tilskila sær eitt vet av arbeiðsfriði meðan eitt slíkt mál koyrir? ... “

Við skrivi, dagfest 9. september 2020, varð frágreiðingin frá Strandfaraskip landsins send klagaranum til ummælis við einari freist áljóðandi 14 dagar.

Tá freistin var farin og umboðsmaðurin einki hevði frætt aftur frá Kringvarpinum, fór umboðsmaðurin undir endaligu viðgerðina av málinum.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um, at Strandfaraskip landsins ikki svaraði eini innlitsumbøn rættstundis og ikki grundgav fyri hesum.

Reglurnar um alment innlit eru at finna í innlitslógini (løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broytingum). Sambært § 4, stk. 1 í innlitslógini kann ein og hvør við teimum undantøkum, sum ásett eru í §§ 7 – 14, krevja, at fáa høvi til at gera seg kunnugan við skjøl, sum ein myndugleiki hevur gjørt ella móttikið sum liður í fyrisitingarligari saksviðgerð í sambandi við virksema myndugleikans.

Sambært § 16, stk. 1 í innlitslógini skal viðkomandi myndugleiki sum skjótast gera av, um ein innlitsáheitan kann verða gingin á mæti. Um umbønin ikki er eftirlíkað ella noktað innan 10 dagar aftaná móttøkuna, skal myndugleikin sambært § 16, stk. 2 boða viðkomandi frá, um orsøkina til hetta, og nær ein avgerð væntandi verður til skjals.

Tað hevur avgerðandi týdning fyri virksema hjá miðlunum, at ein myndugleiki gevur innlit í umbiðnar upplýsingar, meðan tær eru tíðarbærar, og er tað tí av serligum týdningi, at innlitsumbøn frá einum miðli verður svarað sum skjótast.

Innlitsumbønin frá Kringvarpinum varð móttikin á Strandfaraskip landins tann 12. juni 2020, og sama dag váttaði stovnurin fyri móttøku.

Sambært skjølunum í málinum hendi síðani einki fyrr enn tann 26. juni 2020, tá Strandfaraskip landsins kunnaði Kringvarpið um, at viðgerðin av hesum máli framvegis var í gongd, og svar kundi væntast miðskeiðis í næstu viku. Hetta var 14 dagar eftir, at innlitsumbønin var móttikin. Hendan fráboðanin var sostatt ikki rættstundis, og leyk heldur ikki í aðrar mátar treytirnar í § 16, stk. 2 í innlitslógini, við tað at hon ikki upplýsti orsøkina til, at umbønin ikki varð avgreidd innan 10 dagar.

Tann 2. juli 2020 varð innlitsumbønin játtað. Í frágreiðingini til mín greiður stjórin fyri Strandfaraskip landsins frá, at grundin til at innlit ikki varð játtað sum skjótast var, at talan var um eitt kunningarsskriv í sambandi við eitt kollektivt starvsfólkamál, ið var undir viðgerð, og at mett varð, at tað gagnaði ikki málinum at fáa almenna umrøðu í hoyringstíðarskeiðnum. Stjórin vísur í hesum sambandi til telefonsamrøðu við Kringvarpið tann 10. juni 2020 t.v.s 2 dagar áðrenn innlitsumbønin varð móttikin, har hann greiddi frá hesum viðurskiftum.

Tað sum er farið fram áðrenn móttøku av innlitsumbønini, ger ikki, at Strandfaraskip landsins sleppur undan at viðgera innlitsumbønina eftir reglunum í innlitslógini. Strandfaraskip landsins átti tí (sum víst er á) at havt avgreitt innlitsumbønina, t.v.s. játtað ella noktað innlitsumbønin beinanvegin. Um ikki bar til at svara innlitsumbønini innan 10 dagar, átti Strandfaraskip landsins at greitt Kringvarpinum frá orsøkini til seinkanina.

Eg skal í hesum sambandi viðmerkja, at kunningarskrivið til starvsfólkini (manningin á Teistanum), sum var liðugt framleitt, lisið upp fyri starvsfólkunum og sent starvsfólkum og fakfelag, ikki er at meta sum eitt innanhýsis skriv og ikki fevnt av undantøkunum nevnd í §§ 7-14 í innlitslógini. Eg haldi eisini, at grundgevingin um ikki at lata innlit í skrivið í 14 daga hoyringartíðarskeiðnum, tí tað gagnaði ikki málinum at fáa almenna umrøðu í hoyringstíðarskeiðnum, er ósaklig.

Í sambandi við upplýsingina av málinum eri eg vorðin varug við, at telefonsamrøðan millum stjóran og Kringvarpið frá 10. juni 2020 ikki er skjalfest í málinum. Eg fari í hesum sambandi at minna Strandfaraskip landsins á, at sambært góðum fyrisitingarsiði hevur fyrisitingarmyndugleiki eina notatskyldu, sum fevnir um at skriva upp innihaldið á øllum upplýsingum, sum hava týðning fyri málsviðgerðina og málgongdina í einum mál. Er talan um avgerðarmál er notatskyldan beinleiðis ásett í § 6 í innlitslógini.

Eisini eri eisini vorðin varug við, at Strandfaraskip landsins nýtir eina skjalaskráseting, sum ikki er nóg gjøgnumskygd m.a. tí skrásetingarnar í skjalayvirlitinum ikki eru dagfestar, og fleiri sjálvstøðug skjøl eru í somu skráseting. Eisini eru innlitsumbønin frá Kringvarpinum, klagan til Løgtingsins umboðsmann og kunningarskrivið til manningina skrásett sum eitt mál. Hetta eru sjálvstøðug mál, sum hvør sær áttu at havt egið málstal. Skrásetingin av skjølunum í einstaka málinum átti at verið skipað á slíkan hátt, at hon greitt vísti gongdina málinum.

Eg fari samanumtikið at geva Strandfaraskip landsins eina átalu fyri viðgerðina av hesi innlitsumbøn og at mæla til, at ein greiðari skjalaskráseting verður skipað.

Burtursæð frá omanfyrirstandandi átalu og viðmerkingum, og tí innlitsumbønin er játtað undir viðgerini av klagumálinum, geri eg ikki meira við málið.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður